

בג"ץ 5373/08

קבוע: 17.7.08

בניית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

1. אסמעיל אברהים אבו לבדה
2. אחמד ואיל גולאני
3. מוחמד ואיל גולאני
4. דיאא חסן גבר בסיסו
5. פואד חסן גבר בסיסו
6. האגודה לזכויות האזרח בישראל
ע"י ב"כ עוה"ד טלי ניר ואח'
טל': 6521218; פקס': 6521219

העותרים

נגד

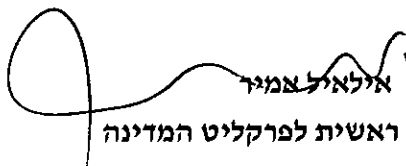
1. שרת החינוך
על ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים, ירושלים
2. המינהלה לחינוך בירושלים
על ידי עו"ד בן טל
לשכת היועץ המשפטי לעיריית ירושלים
טל: 6297586 פקס: 6297125

המשיבים

בקשה מוסכמת להארכת מועד מטעם המשיבה 1

1. לצורך הגשת תגובתה לעתירה, נדרשה למשיבה הארכת מועד בת יום עבודה אחד, עד ליום 13.7.08.
2. ב"כ העותרים, עו"ד ניר, וב"כ המשיבה 2, עו"ד בן טל, הסכימו באדיבותם להארכת המועד המבוקשת.
3. בית המשפט הנכבד מתבקש להיענות לבקשה האמורה.

היום, י' תמוז תשס"ח
13 יולי 2008

אילאל אמיר
עוזרת ראשית לפרקליט המדינה

בג"ץ 5373/08
קבוע: 17.7.08

בבית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

1. אסמעיל אברהים אבו לבדה
2. אחמד ואיל גולאני
3. מוחמד ואיל גולאני
4. דיאא חסן גבר בסיסו
5. פואד חסן גבר בסיסו
6. האגודה לזכויות האזרח בישראל
ע"י ב"כ עוה"ד טלי ניך ואח'
טל': 6521218; פקס': 6521219

העותרים

נ ג ד

1. שרת החינוך
על ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים, ירושלים
2. המינהלה לחינוך בירושלים
על ידי עו"ד בן טל
לשכת היועץ המשפטי לעיריית ירושלים
טל: 6297586 פקס: 6297125

המשיבים

תגובה מטעם המשיבה 1

המשיבה 1 (להלן- המשיבה) מתכבדת להגיש תגובה מטעמה לעתירה, כדלקמן.

1. עניינה של העתירה הינו בבקשת העותרים כי המשיבה 1 (להלן- המשיבה) תקים מנגנון להחזר שכר הלימוד לילדים מירושלים המזרחית, אשר מבקשים ללמוד במערכת החינוך העירונית, אולם נדחים על ידי המשיבה 2, לאחר שלא נמצאים להם מקומות לימוד בבתי הספר ובגנים הרשמיים.

כן מבקשים העותרים כי המשיבה תתקין צו לפיו אוצר המדינה יחזיר את הוצאות הלימוד שמשלמים הוריהם של העותרים 1-5 עבור לימודים בבתי ספר פרטיים ובבתי ספר מוכרים שאינם רשמיים.

2. בפתח הדברים נציין כי ברקע לעתירה דן עומדת עתירה אחרת, בג"ץ 5185/01, שעניינה בהקמת כיתות לימוד במזרח ירושלים ובמסגרתה מקודם הטיפול בבעיה האמיתית המטרידה את התלמידים ואת הוריהם.

3. יצוין כי במסגרת העתירה בבג"ץ 5185/01 הודיעה המדינה כי בעקבות דיונים שהתקיימו בין משרדי הממשלה הרלוונטיים לבין עיריית ירושלים, סוכם מתווה עקרוני של סיוע והעברת תקציבים לעיריה לצורך בניית כיתות לימוד במזרח ירושלים. במסגרת מתווה זה, הוחלט, באופן חריג, על העברת תקציב מהמדינה לצורך ביצוע הפקעות מקרקעין למטרת בניית כיתות לימוד, בנוסף לתקצוב בניית הכיתות שניתן יהיה לבנות על המקרקעין שיהיו זמינים לבנייה.

כמו כן, במסגרת הודעה מעדכנת שהוגשה לקראת הדיון הקבוע ליום 17.7.08, עדכנו המשיבים בבג"ץ 5185/01 בדבר ההתקדמות בפועל- דהיינו הכיתות שנבנו, פרוגרמות שאושרו וכיו"ב. המשיבים סבורים כי פעולות אלו והתקציבים הנרחבים המועברים באופן חריג לעיריית ירושלים לצרכים אלו, הם אלו שיהוו את הפתרון האמיתי לבעיה נשוא העתירות.

4. העתירה שלפנינו נחלקת לסעד פרטני ולסעד כללי:
במסגרת הסעד הפרטני מבקשים העותרים כי יוחזרו לעותרים 5-1, אשר לטענתם לא נמצא להם מקום בבתי ספר רשמיים, הוצאות הלימוד שמשלמים הוריהם.
במסגרת הסעד הכללי מבקשים העותרים כי יוקם מנגנון להחזר שפר הלימוד לילדים מירושלים המזרחית, אשר מבקשים ללמוד במערכת החינוך העירונית, אולם נדחים על ידי המשיבה 2, בהיעדר מקום.

5. **באשר לסעד הפרטני:** הרשות המוסמכת לשיבוץ תלמידים בבתי ספר רשמיים ולמציאת פתרונות הנדרשים לתלמידים ובכללם העותרים- הינה עיריית ירושלים. בעבר עיריית ירושלים התחייבה בפני בית משפט נכבד זה, למצוא פתרון לכל לתלמיד כיתה אי המבקש להיקלט במסגרת החינוך הרשמי, וכי כל בקשה של תלמיד להעברה ממסגרת חינוך אחרת לחינוך הרשמי, תישקל על ידה.

6. אם כן, באשר לעניינם של העותרים הספציפיים, ואפשרותם להשתלב במערכת החינוך הרשמית, המשיבה הרלוונטית הינה עיריית ירושלים.

7. **באשר לסעד הכללי המבוקש בעתירה:**

סעיף 6 לחוק לימוד חובה, תש"ט - 1949- קובע כדלקמן:

"זכות חינוך חינם

6. (א) אלה זכאים לחינוך חינם במוסד-חינוך רשמי:

(1) מי שחל עליו לימוד חובה לפי חוק זה;
 (2) נער שבאחד הגילים 16 או 17, זולת אם סיים את לימודיו לפי תכנית של לימודים בכיתה י"ב, ומי שבגיל 18 ולא סיים אלא לימודים לפי תכנית של לימודים בכיתה י"א.

(ב) ...

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (א) רשאי השר, בצו, להורות כי מי שלא ניתן, לדעת השר, להבטיח לימודיו במוסד חינוך רשמי - ילמד במוסד חינוך אחר, ואוצר המדינה ישא בשכר לימודיו במוסד כאמור, בתנאים שנקבעו בצו האמור."

8. אין חולק, כי המדינה אחראית להענקת חינוך חינם לזכאים, ואחריות זו מוטלת במשותף על המדינה ועל הרשות המקומית. בעתירה דנו, בקשת העותרים היא, כי מאחר ואין המשיבות מסוגלות לספק כיתות לימוד לכל התלמידים המבקשים לעבור ממערכת החינוך הפרטית למערכת החינוך הרשמית - המדינה תממן את שכר לימודיהם במוסדות ה"פרטיים" ובמוסדות המוכרים שאינם רשמיים.

9. המשיבים יטענו כי, יש להבחין הבחנה ברורה בין בתי ספר מוכרים שאינם רשמיים לבין בתי ספר, אותם מכנים העותרים בתי ספר "פרטיים".

באשר לבתי ספר "פרטיים":

10. על פי חוק פיקוח על בתי ספר, תשכ"ט-1969 (להלן - חוק הפיקוח) כל בית ספר הפועל בתחום מדינת ישראל חייב להיפתח ולפעול על פי רישיון, למעט בתי ספר רשמיים - אשר עובדי החינוך בהם הינם עובדי מדינה ולמעט מקרים ספציפיים המפורטים בחוק.

11. גם העותרים מבחינים בין בתי ספר מוכרים שאינם רשמיים הפועלים על פי רישיון שניתן כדון, לבין בתי ספר אשר פועלים ללא רישיון הנדרש על פי דין, וללא כל פיקוח מטעם משרד החינוך, המכונים "פרטיים".

12. משרד החינוך אינו מכיר בבתי הספר הללו, אשר פועלים ללא רישיון ובניגוד לדין. משרד החינוך אינו מפקח עליהם ועל כן כלל אינו יודע כמה תלמידים לומדים בהם, באילו תנאים בטיחותיים ותברואתיים לומדים התלמידים, אילו תכניות לימוד מתקיימות בהם, מי הם המורים ומהי הכשרתם, ואילו תכנים מקודמים במסגרתם.

13. באשר לבתי ספר אשר, בניגוד להוראות חוק הפיקוח, פועלים ללא רישיון - בתי ספר שמשרד החינוך אינו מפקח עליהם ובין היתר, אינו מוודא, קיומם של תנאים בטיחותיים

ודרישות פדגוגיות מינימאליות, סבורים המשיבים כי אין כל מקום להעברת תקציבים למימון הלימודים בבתי ספר כגון דא.

14. המשיבים יטענו כי עמדה זו מתיישבת עם פסק הדין בבג"צ 8269/05 - פלונית נ' שר העבודה והרווחה ואח'. תק-על 2007(2), 683, שניתן על ידי בית משפט נכבד זה, בהרכב של שבעה שופטים, ושם נקבע כדלקמן:

"קבלת רישיון ממשרד הבריאות מותנית בעמידתו של המוסד הסיעודי בכללים שקבעה המדינה (ראו הוראותיה של פקודת בריאות העם, 1940). בפרט באוכלוסייה כה רגישה כמו זו של חולים סיעודיים ותשושי נפש, יש משנה תוקף להבטחת קיומם של אותם כללים. במוסד שאינו מורשה, ובו אין פיקוח על קיומם של כללים אלה, עלול האשפוז ללקות מבחינת נאותות התנאים, סידורי הבטיחות והבטחתה של רמה מינימאלית של שירותים.

...

13. הפקדתן של סמכויות רישוי ופיקוח בידיהן של רשויות המדינה אינה דבר חדש, כידוע (ראו והשוו: חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968; בג"צ 2740/96 שנסי נ' המפקח על היהלומים, פ"ד נא(4) 481, 494; בג"ץ 1715/97 לשכת מנהלי ההשקעות בישראל נ' שר האוצר, פ"ד נא(4) 367, בפסקה 21 לפסק-דינו של הנשיא ברק; רע"פ 4270/03 מדינת ישראל נ' תנובה בע"מ, פ"ד נט(3) 673, 680; עע"מ 8481/04 חברת חלקה 172 בגוש 6355 בע"מ נ' ועדה מקומית לתכנון ובניה פתח-תקוה, טרם פורסם, 9.3.06, בפסקה השמינית לפסק-דינה של השופטת ד' ביניש). היא נסמכת על ההכרה בתפקידה המרכזי של המדינה בהגנתם של עקרונות בסיסיים של מוסר, הגינות ושלמות הגוף והנפש. לעתים, עשויה היא אף לבטא השלמה עם כוחה של המדינה לאכוף את העדפותיה על אזרחיה. אכן, האופן שבו בחרה המדינה להסדיר את סוגיית האשפוז במוסדות סיעודיים משקף את העדפתה, אשר בכוונת-מכוון נעשתה, בשאלה מה עדיף לו לאדם שמצבו שוב אינו מאפשר לו חיים עצמאיים לחלוטין. אפשר לטעון, כי בהעדפה זו יש מן הפטרנליזם, שכן היא עלולה לשאת עמה מידה של פגיעה באוטונומיה של הרצון החופשי, מקום בו מוצא עצמו אותו אדם מוגבל - בשל אילוץ כספי - ביכולתו

לבחור את המוסד הסייעודי בו יאושפז. ברם, ייאמר תחילה, ביישומה של גישה פטרנליסטית בידי המדינה אין, כשלעצמו, פסול. אמנם, לעתים הוא עלול להיתפש כפגיעה בלתי מיזתית ולפיכך בלתי לגיטימית בחירות הפרט (ראו, לדוגמה, את פסק-דינה של השופטת ד' דורנר בבג"צ 2753/03 קירש נ' ראש המטה הכללי של צה"ל, פ"ד נז(6) 359, 371). אך מנגד, בסוגיות מסוימות עשויה המדינה להימצא בעמדה טובה יותר מזו בה נמצא האדם הפרטי, בפרט מבחינת הידע העומד לרשותה, לצורך קבלתן של הכרעות מושכלות. ...

דעתי היא, אפוא, כי גם מבחינה זו לא נפל פגם עקרוני בעמדה אותה הציגה המדינה. 14. ועוד. בכך שהמדינה אינה מסבסדת את שהותו של החולה במוסד שאינו מורשה, היא מגנה לא רק על החולה, אלא אף על הקופה הציבורית. באחת הפרשות שהובאו בפני בית-משפט זה נדונה תמיכה כספית שהוענקה על-ידי המדינה למוסדות חינוך שאינם עומדים בתנאים להכרה בהם על-ידי משרד החינוך, בכך שאינם מעניקים לתלמידיהם את תבנית הלימודים הבסיסית, הידועה גם כ"תכנית הליבה", ונדרשת כתנאי להכרה במוסד לפי סעיף 9 לחוק פיקוח על בתי ספר, תשכ"ט-1969 (בג"צ 10296/02 ארגון המורים בבתי הספר העל-יסודיים נ' שרת החינוך, פ"ד נט(3) 224). באותו מקרה קבענו כי תמיכה כספית כזו לוקה בפגם חמור של חריגה מסמכות, ואף בהפרתה של חובת הנאמנות שהמדינה חבה לציבור. משכך, הורינו על הפסקתו של התקצוב למוסדות חינוך הפועלים בהיעדר רישיון. להשקפתי, יש לגזור גזירה שווה מאותה פרשה גם למקרה שבפנינו.

15. סיכומם של דברים. בעתירה זו ביקשו העותרות - הלכה למעשה - כי המדינה תשתתף במימון אשפוזה של אמן החולה במוסד שאין לו היתר לפעול. עם דבר זה אין להשלים. " (ההדגשה נוספה).

והדברים יפים לענייננו בשינויים המחויבים.

15. הנה כי כן, בית משפט נכבד זה אישר כי, אין מקום לתקצב מוסדות אשר פועלים ללא רישיון ובהיעדר פיקוח. כך נקבע גם לגבי סבסוד שהות של אדם במוסד שאינו מוכר ואינו מפוקח, כנדרש על פי דין.

16. בשלב זה חשוב להבהיר ולהדגיש כי, כל מוסד חינוך במדינת ישראל רשאי לבקש כי יוכרז עליו כעל מוסד מוכר, וזאת בהתאם לתקנות חינוך ממלכתי (מוסדות מוכרים), התשי"ג-1953 ובהתאם לדרישות חוק הפיקוח, לצורך קבלת רישיון.

17. על רקע כל האמור, אין לצפות כי מדינת ישראל תישא בהוצאות לימוד בבתי ספר הפועלים בניגוד לחוק - שאינם מוכרים על ידי המשרד, אינם נמצאים בפיקוחו, ואין כל ידיעה על הנעשה בין כותליהם.

באשר לבתי ספר מוכרים שאינם רשמיים:

18. לעניין זה נציין כי, משרד החינוך מממן השתתפות בהוצאות שכר הלימוד בבתי הספר המוכרים שאינם רשמיים, שקבלו הכרה לפי חוק לימוד חובה, תשי"ט-1949 וזאת על דרך של העברת מימון לבית הספר ולא בדרך של מתן תשלומים לתלמידים. משרד עושה כן לגבי בתי ספר במזרח ירושלים, שקבלו הכרה לפי חוק לימוד חובה ורישיון לפי חוק הפיקוח.

יצוין כי במשך שנים משרד החינוך נהג באופן זה על פי חוזר מנכ"ל, ולאחרונה הכללים עוגנו בתקנות. תקנה 9 לתקנות חינוך ממלכתי (מוסדות מוכרים) התשי"ג-1953, קובעת כדלקמן:

"9. (א) המדינה תשתתף בתקציב שעות הלימוד של מוסד חינוך מוכר (להלן - השתתפות המדינה), שמתקיימים בו התנאים המפורטים בתקנה 3 ובכלל זה לימוד תכנית היסוד; השתתפות המדינה תהיה בשיעור של 75% מתקציבי שעות הלימוד של מוסד חינוך רשמי דומה.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), מוסד חינוך שהגיש בקשה לתמיכת המדינה ואין מתקיימים בו התנאים המפורטים להלן, יהיה שיעור השתתפות המדינה כמפורט בתקנת משנה (ג):

(1) הוא מקיים מדיניות רישום אינטגרטיבית ובכלל זה שילוב תלמידים בעלי יכולות למידה שונות ומשכבות חברתיות-כלכליות מגוונות;

(2) ממוצע הדירוג החברתי-כלכלי של התלמידים הלומדים במוסד חינוך, אינו עולה על חצי סטיית תקן מהממוצע המשוקלל של הדירוג החברתי-כלכלי של התלמידים הלומדים במוסדות חינוך בתחום רשות החינוך המקומית שבה מצוי מוסד החינוך; הממוצעים

האמורים ייערכו בידי משרד החינוך, הממוצע היישובי יפורסם באתר האינטרנט שלו.

(ג) השתתפות המדינה תהיה יחסית להשתתפותה בתקציב שעות הלימוד של מוסד חינוך רשמי דומה בשיעורים שלהלן:

- (1) לגבי מוסד חינוך שמתקיים בו תנאי אחד בלבד מהתנאים שבתקנת משנה (ב) – 70% ;
- (2) לגבי מוסד חינוך שלא מתקיימים בו שני התנאים שבתקנת משנה (ב) – 65% .”

ברי כי ככל שבתי ספר במזרח ירושלים יבקשו ויקבלו הכרה ורישיון על פי הוראות הדין, המדינה תתקצב את בתי הספר בהתאם.

19. הנה כי כן, באשר לבתי ספר מוכרים שאינם רשמיים, משרד החינוך ממילא נושא בחלק הארי של הוצאות הלימוד, באמצעות תקצוב בתי הספר. יובהר כי משרד החינוך מעולם לא העביר תשלום עבור הוצאות לימודים דרך התלמידים, והדבר נעשה תמיד דרך בתי הספר.

20. באשר ליתרת תקציבי שעות הלימוד יצוין כי אך לאחרונה, תוקן חוק חינוך ממלכתי, תשי"ג-1953, ובמסגרת סעיף 11א', נקבע כדלקמן:

11א. השתתפות רשות מקומית בתקציבי מוסדות חינוך מוכרים לא רשמיים [תיקון: תשס"ז] קבע השר, לפי סעיף 11, סדרים ותנאים להשתתפות המדינה בתקציבי שעות הלימוד של מוסדות חינוך מוכרים לא רשמיים, בשיעור יחסי להשתתפות המדינה בתקציביהם של מוסדות חינוך רשמיים דומים (בסעיף זה - ההסדר הקובע), תשתתף רשות חינוך מקומית בתקציבי מוסדות חינוך מוכרים לא רשמיים הפועלים בתחומה בשיעור יחסי להשתתפותה בתקציביהם של מוסדות חינוך רשמיים דומים הפועלים בתחומה, לפי ההסדר הקובע; אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מסמכותה של רשות חינוך מקומית לקבוע שיעור השתתפות העולה על השיעור בהסדר הקובע.

21. הנה כי כן, בית ספר מוכר שאינו רשמי, אשר עומד בשני התנאים שקבע המחוקק המשנה מקבל מהמדינה תקצוב בסך 75% מהתקצוב שמקבל בית ספר רשמי. בהתאם לסעיף 11א' לחוק חינוך ממלכתי, על הרשות המקומית להשתתף בתקציב מוסדות החינוך

המוכרים שאינם רשמיים, באותו שיעור. על כן, תקצובם מתקרב לתקצוב המלא אותו מקבלים בתי ספר רשמיים.

22. מכל האמור עולה כי, עיקר תקציב המוסדות המוכרים שאינם רשמיים במזרח ירושלים, ממילא משולם על ידי משרד החינוך ובהתאם לתיקון חוק חינוך ממלכתי, נדרשת הרשות המקומית להשתתף בתקצוב, באופן אשר משלים כמעט לגובה התקצוב המלא של בתי ספר רשמיים.

טענת העותרים הספציפיים כי הם נאלצים לשלם שכר לימוד

23. בדיקה ראשונית של משרד החינוך באשר לבתי הספר בהם לומדים העותרים העלתה כי, שניים מבין בתי הספר המצוינים בעתירה הינם מוכרים שאינם רשמיים ואילו שניים מהם הינם בתי ספר לא מוכרים. לגבי שני אלה יוער כי בית הספר אחבאב אל רחמן - בו לומד העותר 1, פנה בעבר למשרד החינוך בבקשה להכרה ולקבלת רישיון ובקשתו נדחתה. באשר לבית הספר עלאהד בא-ראם מבדיקה ראשונית לא נמצאה בקשה להכרה ולמתן רישיון.

עם זאת, יודגש כי בשל לוחות הזמנים הדחוקים שנקבעו לצורך הגשת תגובת המשיבה, לא היה בידי משרד החינוך סיפק להזמין את התיקים האמורים מהארכיב ולוודא את העובדות האמורות.

24. באשר לטענת שלושת העותרים הלומדים בבתי הספר מוכרים שאינם רשמיים, כי הם נדרשים לשלם שכר לימוד, נציין כדלקמן:

25. סעיף 28(ג) לחוק הפיקוח מתייחס לבתי ספר מוכרים שאינם רשמיים וקובע כי מנכ"ל משרד החינוך יאשר "מפעם לפעם, בהתחשב בסוג בית הספר ואופיו, את שכר הלימוד של בית הספר וסדרי גבייתו."

ואולם, מאחר ובתי הספר המוכרים שאינם רשמיים מקבלים חלק נכבד יחסית מתקציבם מהמדינה, עד היום מנכ"ל משרד החינוך לא הפעיל סעיף זה, ובמקום זאת, הוחלו על בתי הספר המוכרים שאינם רשמיים אותם כללים החלים על בתי הספר הרשמיים בכל הנוגע לתשלום על ידי ההורים.

סעיף 6(ד) לחוק לימוד חובה, קובע כדלקמן:

"ד) מי שזכאי לחינוך חינוך לפי סעיף זה, לא ידרשו בעדו דמי הרשמה או כל תשלום אחר בעד לימודיו במוסד חינוך רשמי או בעד לימודיו במוסד חינוך אחר שאוצר המדינה נושא בשכרם לפי סעיף קטן (ג); ואולם רשות החינוך המקומית שבתחום שיפוטה נמצא מוסד חינוך

שבו הוא לומד, ובמוסד חינוך שאינו רשמי - רשות החינוך המקומית כאמור או בעל המוסד, יהיו רשאים, באישור השר, לגבות תשלומים והחזר הוצאות, בשיעורים שהשר יקבע, בעד אספקה שהם נותנים לו, ובעד שירותים שהם נותנים לו נוסף על השירותים אשר השר הגדיר אותם בתקנות כשירותים מקובלים. אישור השר וקביעת שיעור התשלומים והחזר הוצאות בידי השר טעונים אישור ועדת החינוך והתרבות של הכנסת.
(ההדגשה הוספה).

26. על פי סעיף 6(ד) לחוק לימוד חובה, מוסמכת שרת החינוך לקבוע שירותים שונים, שהרשות המקומית או הבעלות על המוסד תספק לתלמידים ותגבה מההורים החוזרי הוצאות בגינם.
יצוין כי במבוא לחוזר מנכ"ל תשס"ג 3(א) 3.11-9 המסדיר את סוגיית תשלומי הורים מצוין כי :

"כל ההוצאות בחוזר זה חלות גם על תלמידים הלומדים במסגרת החינוך המיוחד וגם על בתי ספר יסודיים ועל-יסודיים מוכרים שאינם רשמיים. מנהלים שיחרגו מההוצאות עלולים להיקרא לבית דין משמעתי."

מש/1 (מצורף החלק הרלוונטי מתוך חוזר המנכ"ל ומסומן מש/1).

27. הוצאות הדין וחוזרי מנכ"ל משרד החינוך מבחינים בין תשלומי חובה, לבין תשלומי רשות, שהורה יכול להחליט שלא לצרוך אותם ולא לשלם עבורם. שירותי החובה כוללים שני שירותים בלבד: ביטוח תאונות אישיות, וביטוח מקיף של בריאות השן- ברשויות בהן השירות ניתן. שירותי רשות הינם שירותים נוספים, כגון סל תרבות, מסיבות סיום וכיו"ב. בנוסף, נקבעו הוצאות באשר לאפשרות בית הספר לגבות תשלום בגין תכנית לימודים נוספת.

28. ככל שבתי הספר בהם לומדים שלושת העותרים חורגים מהאמור בחוזר המנכ"ל וגובים מהתלמידים תשלומים הגבוהים מאלו המאושרים במסגרת תשלומי הורים, הרי הם פועלים בניגוד לדין. יצוין כי, משרד החינוך פועל לאכיפת הוצאות אלו, ואולם מלאכת אכיפה זו אינה פשוטה ולא תמיד היא משיגה את התוצאות הרצויות באופן מלא.

29. להשלמת התמונה חשוב לציין את ההשלכות רחבות ההיקף שעלולות להיות לחיוב משרד החינוך לשלם את מלוא הוצאות הלימוד של תלמידי מזרח ירושלים, אשר לא נמצא להם פתרון במסגרת בתי הספר הרשמיים:

במזרח ירושלים כמו גם ביתר חלקי מדינת ישראל קיים אחוז לא מבוטל של תלמידים הלומדים בבתי ספר מוכרים שאינם רשמיים - אם מבחירה אידיאולוגית ואם שיקולים אחרים. חיוב משרד החינוך לשלם 100% מהוצאות הלימודים עבור תלמידים הלומדים בבתי ספר אלו (לא כל שכן) - תשלום הוצאות הלימוד של תלמידים הלומדים בבתי ספר הפועלים בניגוד לחוק), תהווה נטל כבד ביותר על תקציבו המוגבל של משרד החינוך.

כפי שהובהר בפתח הדברים, ממשלת ישראל מעבירה תקציבים נכבדים ביותר לצורך פתרון מצוקת כיתות הלימוד במזרח ירושלים, ומשרד החינוך עצמו מאשר פרוגרמות ומעביר את הסכומים הנדרשים לצורך בינוי כיתות.

על פי נתוני המשיבה 2 בשנת 2000 למדו בבתי ספר רשמיים במזרח העיר כ- 29,000 אלף תלמידים ואילו כיום, לומדים בבתי ספר רשמיים במזרח העיר כ- 40,000 תלמידים. מדובר בגידול קיצוני ומהיר ביותר, אשר התאפשר באמצעות התקציבים הכבדים המועברים למשיבה 2 על ידי ממשלת ישראל ומשרד החינוך. ברי כי כאשר מדובר בעוגה תקציבית מוגבלת, הטלת חובה על משרד החינוך לתקצב את מלוא הוצאות החינוך של כ- 40,000 תלמידי מזרח ירושלים אשר אינם לומדים בבתי ספר רשמיים, עלולה לפגוע באפשרות משרד החינוך להמשיך ולפעול בקצב זה במסלול התכנון והבנייה.

30. על רקע כל האמור, סבורה המשיבה כי, דין העתירה להידחות.

היום, י' תמוז תשס"ח

13 יולי 2008

אילן אביר
עוזרת ראשית לפרקליט המדינה

לפי דיווחים לא רשמיים ישנן מעורבות רבה של תלמידי תיכונים בלתי חוקיים ובמיוחד תלמידי תיכונים בעלי מיליוני שקלים בלבד. המעורבות כוללת קניית נדלונות, פיקציות, והעברת כספים למתן הלוואות. המעורבות היא בעיקרה של תלמידי תיכונים בעלי מיליוני שקלים בלבד. המעורבות היא בעיקרה של תלמידי תיכונים בעלי מיליוני שקלים בלבד. המעורבות היא בעיקרה של תלמידי תיכונים בעלי מיליוני שקלים בלבד.

2.1.1.1.2.1 - פירוט

המבצע: המבצע הוא אזורי המבצע והוא מתבצע על ידי האגף. המבצע הוא אזורי המבצע והוא מתבצע על ידי האגף. המבצע הוא אזורי המבצע והוא מתבצע על ידי האגף. המבצע הוא אזורי המבצע והוא מתבצע על ידי האגף. המבצע הוא אזורי המבצע והוא מתבצע על ידי האגף.

1. אודות

- ▶ מיום 31-11-2007 עד יום 31-12-2007
- ▶ תחילת תאריך

3.11.1.2.1
 3.11.1.2.2
 3.11.1.2.3

[Handwritten signature]

האגף מתחייב לתקן את הבעיה עד תום חודש יולי.

